

یادداشت

وزیر تراز نفت در دولت آینده

علیرضا سلطانی

کارشناس اقتصاد انرژی

انتخاب وزیر-نفت یکی از سخت‌ترین انتخاب‌های مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور منتخب و کارگروه‌های تخصصی او در معرفی کاندیداهای مورد نظر برای حضور در هیئت دولت چهاردهم است. سخت‌ترین از این لحاظ که وزیر نفت آینده باید علاوه بر داشتن شرایط عمومی سایر وزرا، شرایط خاص و منحصر-بفردی نیز داشته باشد. این شرایط خاص از یک سو به جایگاهی که صنعت نفت در ساختار سیاسی و اقتصادی کشور دارد و از سوی دیگر به وضعیت متفاوت و متغیری که صنعت نفت در آن قرار داشته و چشم‌انداز نگران‌کننده و بی‌ثباتی که برای آن با توجه به فعال‌بودن عناصر سیاسی و اقتصادی حاکم بر کشور قابل تصور است، بازمی‌گردد. شاخص‌هایی که وزیر نفت آینده باید قابلیت و توانمندی آن را برای مدیریت بهینه صنعت نفت داشته باشد، موارد زیر را شامل می‌شود:

- در نگاه نخست، وزیر نفت آینده باید فردی آشنا به شرایط کلی صنعت نفت و مسائل و چالش‌های آن به لحاظ فنی و مهندسی باشد و روندها و تحولات آن را رصد کند و از حال و روز این صنعت به طور کامل باخبر باشد.

- شاخص دیگر در تراز وزیر نفت آینده، برخورداری از نگاه و رویکرد توسعه‌گرایی با

هدف جریان عقب‌ماندگی‌های مفرط گذشته و تحرک صنعت نفت با اولویت بهره‌گیری از ظرفیت‌های سرمایه‌ای و فناوری بین‌المللی در تعامل با ظرفیت‌های شکل‌گرفته داخلی در حوزه فنی و مهندسی باشد.

- شاخص سوم، درک و شناخت درست از تحولات جهانی صنعت نفت، روندها و تحولات توسعه‌ای این صنعت در عرصه بین‌المللی، شناخت دقیق رقیب و درک مناسب از چشم‌انداز آینده این صنعت در بازه‌های زمانی مختلف است. وزیر نفت آینده در این خصوص علاوه بر آشنایی و تسلط بر زبان‌های خارجی، باید از روحیه و مهارت‌های دیپلماتیک مناسب برخوردار باشد یا حداقل قادر به تشکیل و مدیریت یک تیم دیپلماتیک قوی برای تسهیل ارتباطات بین‌المللی با شرکت‌های نفتی بین‌المللی، مؤسسات مالی و پولی بین‌المللی و مجامع و نهادهای بین‌المللی نفت و انرژی باشد. علاوه بر این وزیر نفت به عنوان یکی از دو بال سیاست خارجی در کنار وزیر امور خارجه، وظیفه سترگ و راهبردی تلاش برای رفع تحریم‌های اقتصادی در قالب تحرک دیپلماتیک و همچنین توانمندسازی صنعت نفت برای بالا بردن قدرت چانه‌زنی ایران در مذاکرات سیاسی آینده را بر عهده دارد. در کنار آن سکان‌دار صنعت نفت در دولت آینده وظیفه مسئولیت بزرگ برداشتن سایه تحریم‌ها از سر صنعت نفت را دارد و باید علاوه بر تسهیل بازگشت ایران به شرایط عادی بازار نفت، توانمندی جذب شرکت‌های بزرگ و معتبر بین‌المللی برای سرمایه‌گذاری در صنعت نفت را داشته باشد. طبیعی است چنین فردی علاوه بر داشتن توانمندی‌ها و مهارت‌های دیپلماتیک، فردی شناخته‌شده، صاحب‌نام و صاحب برند در عرصه بین‌المللی باشد تا به راحتی در مذاکرات و چانه‌زنی‌های سیاسی و نفتی بین‌المللی، پذیرفته شده و قادر به ایجاد و برقراری ارتباطات سیاسی، دیپلماتیک و فنی با وزرای نفت و انرژی کشورهای عضو اوپک و غیر اوپک و همچنین شرکت‌های بزرگ نفتی جهان باشد. این خصیصه مهم طبیعتاً در حل پرونده‌های بزرگی که صنعت نفت با آنها مواجه است، مانند کریست و همچنین مسائل و چالش‌های نفتی و گازی با کشورهای همسایه در میادین مشترک و قابل مناقشه، بسیار مهم و حیاتی است.

- توانمندی در برقراری ارتباط با بدنه نیروی انسانی صنعت نفت و همراه‌کردن خانواده بزرگ این صنعت با سیاست‌ها و راهبردهای وزارت نفت، از دیگر ویژگی‌های وزیر نفت آینده است که باید به آن توجه ویژه‌ای صورت گیرد. تجربه وزرای نفت گذشته نشان داده که بعضاً وزرای کاربلد و خبره‌ای در این صنعت فعال بوده‌اند اما به‌دلیل برخی روحیات خاص امکان تعامل با بدنه صنعت نفت را نداشته و این مسئله کارآمدی آنها را تحت‌الشعاع قرار داده است. این مشکل در دوره مدیریت وزارت نفت دولت سیزدهم تا حد زیادی کاهش یافت.

- بهره‌گیری از ظرفیت‌های ایجادشده در صنعت نفت در یک دهه گذشته در حوزه‌های فنی، مهندسی و صنعتی در قالب شرکت‌های استخراج و تولید، ساخت و تجهیزات کالاهای استراتژیک صنعت نفت و شرکت‌های دانش‌بنیان و اعتقاد واقعی به این ظرفیت‌ها، از ویژگی‌های دیگر وزیر نفت آینده است که باید مورد توجه رئیس‌جمهور منتخب قرار گیرد. مدیریت آینده صنعت نفت می‌تواند با هم‌رسانی ظرفیت‌های داخلی و خارجی، در ارتقای توانمندی و قوی‌سازی صنعت نفت و جبران عقب‌ماندگی‌های این صنعت گام‌های بزرگی بردارد.

- برخورداری از روحیه برنامه‌ریزی و تعاملی با دیگر دستگاه‌ها و سازمان‌های مسئول در موضوع بهینه‌سازی مصرف سوخت و کاهش هدرروی حامل‌های انرژی در کشور، از ویژگی‌های خاص وزیر نفت آینده است که باز باید در ملاک‌های انتخاب وزیر در دستور کار قرار گیرد.

بر این مینا وزیر تراز نفت در دولت آینده باید مدیری استراتژیست، کارآموده، ریسک‌پذیر، توسعه‌گر و بین‌المللی باشد تا بتواند صنعت نفت را از شرایط سخت کنونی عبور داده و کاربازه اصلی آن در پیشرانی توسعه را تقویت کند.

افقی:

۱- یاری- اجازه انتشار روزنامه- افسار- ۲- بر یکدیگر اثر گذاشتن- رمانی از اورهان پاموک، نویسنده اهل ترکیه- ۳- جوانمردی- همیشگی- مرد عرب- ۴- نوعی کلم پرخاصیت- اجاره‌بها- پندار و خیال- ۵- مخفف اگر- مجموعه‌داستانی نوشته رومن گاری- نوآور- ۶- پیشوا- همشیره- مادر عرب- ۷- منفصل- باسرعت و عجله- میوه تابستانی- ۸- زن نازا- پست و فرومایه- مسابقه پایانی- ۹- فقیر، بی چیز- جهل- بی‌درنگ- ۱۰- همه را شامل می‌شود- صبحانه‌نخورده- روگردانی- ۱۱- یادگان نظامی- از سازهای بادی محلی موسیقی ایران- نیمی از دنیا- ۱۲- شک و تردید- صد سال- فن دفاع از خود بدون سلاح- ۱۳- واضح و قابل شنیدن- خوراک قناری- گاو شخم‌زن- ۱۴- استاد بزرگ مینیاتور معاصر ایران و خالق تابلوی رودکی- دختری که به سن ازدواج رسیده است- ۱۵- توده بافت لنفاوی در حلق- کتابه از شخص اخمو و بدخلق است- سال آذری

عمودی:

۱- شانه، دوش- موزه- درگذشته- ۲- بااعتبار- رسیدگی به دعوی توسط قاضی- نور اندک- ۳- روکش- افزون‌شونده- چاه فاضلاب- ۴- منتظر و امیدوار- کارآگاه به دنبال آن است- سال- ۵- خاندان- هرچیز مکرر و قالبی- لقب‌ها- ۶- تندرستی- روز قیامت- نشانه جمع فارسی- ۷- خراب‌کردن- ابزار و وسایل- حزب هیتلر- ۸- اسب چابار- سرمای شدید و سخت در زمستان- بلندترین استخوان بدن- ۹- قلیل، ناچیز- لازم

بدترین مصرف انرژی در ایران

رضانوشادی

مدیرعامل مهندسی و توسعه گاز ایران

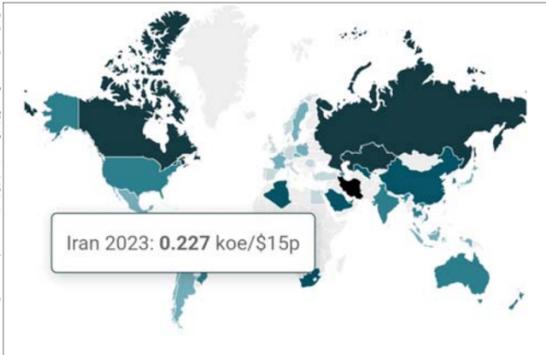
در سه دهه گذشته با خصوصی‌سازی صنعت پتروشیمی، پالایشگاه‌های نفت، صنعت فولاد، سیمان، معادن و… عملاً دولت از درآمدهای صنایع فوق محروم شد و برای تأمین رفاه، توسعه کشور و هزینه‌های بهداشت و آموزش و نظامی و… تنها انرژی (شامل نفت و فرآورده‌های نفتی و برق) به‌عنوان درآمد دولت باقی مانده است. انرژی هم تحت فشار دلسوزان ناآگاه و مخالفان داخلی و خارجی توسعه کشور به‌گونه‌ای فضاسازی شده که دولت‌ها طی دهه گذشته مجبور شده‌اند انرژی را به قیمت بسیار پایین‌تر از هزینه تمام‌شده در اختیار مردم بگذارند و کار به جایی رسیده که دولت باید بنزین و گازوئیل حدود ۸۰ سنت را تهیه با هزینه حمل و توزیع و سود جایگاه‌دار به قیمت تقریباً رایگان در اختیار مردم بگذارد و ما مردم به دلیل نداشتن توجه اقتصادی، انرژی را در خودروها و تجهیزات و ماشین‌آلاتی با بازدهی بسیار پایین و به شکل غیربهینه، مصرف می‌کنیم، فاجعه جایی است که گاز طبیعی ارزشمند چنان غیربهینه مصرف می‌شود که گویی با به آتش کشیدن اسکانس در فصل سرما، خانه‌های خود را گرم می‌کنیم. برای اثبات بدمصرفی انرژی در کشور کافی است فقط نگاهی به نمودار شماره یک بیندازیم که تیره‌ترین رنگ متعلق به کشور ایران است.

در این وانفسا برخی اقتصادخوانندگان بی اطلاع از مسائل فنی حاکم بر بهینه‌سازی مصرف انرژی و پیچیدگی تجهیزات فنی، طی روزهای اخیر ملت ایران را از لحاظ انرژی، کم‌مصرف معرفی می‌کنند. آیا واقعاً ما به لحاظ مصرف انرژی، ملت کم‌مصرفی هستیم؟ نمودار شماره دو نشان‌دهنده این است که به لحاظ مصرف انرژی، ایران هفتمین کشور دنیاست و بالاتر از ایران، کشورهای چین و هند ۱.۴ میلیارد نفری، آمریکا ۴۰۰ میلیون نفری، برزیل ۲۱۰ میلیون نفری، روسیه ۱۴۰ میلیون نفری تا راین ۱۲۰ میلیون نفری است. اگر مصرف انرژی به جمعیت تقسیم شود ملاحظه می‌شود که هر ایرانی ۲.۳ برابر یک برزیلی، ۱.۳ برابر چینی و ۱.۱ برابر یک ژاپنی انرژی مصرف می‌کند. از آنجا که مصرف انرژی تابع سطح رفاه، تکنولوژی تجهیزات و استفاده بهینه از انرژی است، برای اینکه مصرف بهینه کشورها با شاخص مناسب‌تری مقایسه شود، شاخصی ابداع شده که نشان دهد کشورها از یک واحد انرژی چقدر محصول تولید می‌کنند یا اینکه کلاً انرژی را فقط هدر می‌دهند. واقعیت این است که مصرف مسرفانه و غیربهینه ایران در شاخص شدت انرژی است که بیداد آن آشکار می‌شود. شاخص شدت مصرف انرژی به عنوان نسبت مصرف نهایی انرژی به تولید ناخالص داخلی و مهم‌ترین شاخصی است که میزان بهره‌وری انرژی در یک اقتصاد را منعکس می‌کند. هرچه این شاخص کوچک‌تر باشد نشان‌دهنده آن است که برای تولید هر واحد محصول انرژی کمتری صرف شده است و بالعکس. کاهش شدت انرژی و به عبارت دیگر بهینه‌سازی مصرف انرژی از آمال و اهداف توسعه‌ای سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان اقتصادی هر کشوری تلقی می‌شود و نیل به این هدف جز با شناخت عوامل تعیین‌کننده آن و ارائه راهکارهای مدیرانه میسر نمی‌شود. شدت مصرف انرژی ایران حدود پنج برابر کشورهای مثل دانمارک، انگلیس، برتغال، رومانی و ایتالیا، چهار برابر ترکیه و ۲.۵ برابر آمریکااست. نمودار شماره سه نشان می‌دهد که ایران بدمصرف‌ترین کشور دنیا در مصرف انرژی است و بالاترین شدت مصرف انرژی را دارد.

امسا آنچه در مورد وضعیت عرضه و تقاضای حامل‌های انرژی در ایران وجود دارد نشان‌دهنده عدم کارایی مناسب سامانه‌های مصرف انرژی شامل ساختمان‌ها، گلخانه‌ها، کارخانجات، تأسیسات و خودروهاست. طبق آمار ترازنامه انرژی کل کشور، میزان کل مصرف نهایی انرژی از ۱۴.۵ میلیون بشکه معادل تراز خام در سال ۱۳۵۳ به رقمی معادل ۳۱۵ میلیون بشکه معادل نفت خام در سال ۱۴۰۲ یعنی حدود ۲۲ برابر رسیده است. بخشی مربوط به دو برابر شدن جمعیت کشور، بخشی مربوط افزایش سطح رفاه و بهداشت است که طبیعی و مطلوب است و بخش عمده مربوط به مصرف غیربهینه و بدمصرفی است که باید چاره شود. در این خصوص باید در نظر داشت که در گذر زمان روزبه‌روز ما بدمصرف تر شده‌ایم و مصرف ما روزبه‌روز غیربهینه‌تر می‌شود. نمودار شماره چهار نشانگر افزایش بدمصرفی ما طی ۲۵ سال اخیر است که حدود دو برابر بدتر شده است.

ضمن اینکه شدت مصرف نهایی انرژی در ایران براساس برابری قدرت خرید (تن معادل نفت خام/ میلیون دلار) در سال ۲۰۱۰ بیش از دو برابر کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه بوده است. قیمت ارزان انرژی، وفور این منبع خدادی، عدم برنامه‌ریزی درست، فقدان سیاست مناسب برای اصلاح ساختار مصرف، تولید و توزیع باعث اتلاف شدید انرژی در کشور شده است. به گونه‌ای که امروزه ایران، با توجه به ساختار اقتصادی خود یکی از کشورهای پرمصرف و بدمصرف‌ترین کشور به شمار می‌آید. ازاین‌رو لازم است برای کاهش مصرف و بالطبع کاهش شدت انرژی از تجارب کشورهای موفق استفاده شود. مقایسه و بررسی شدت انرژی در کشورهای OECD با ایران می‌تواند در این زمینه راهگشا باشد. امید است دولت با راهکارهای قیمتی و غیرقیمتی گام بلندی برای اصلاح الگوی مصرف بردارد و انرژی به‌عنوان مزیت کشور ما جهت توسعه و پیشرفت را به‌گونه‌ای به کار گیرد تا این سرمایه برای نسل فعلی و نسل‌های آتی به نحو احسن استفاده شود. راهکارهایی برای افزایش قیمت انرژی و حذف آثار تورمی برای اقشار فرودست جامعه وجود دارد که کافی است دولت مطابق شعار ارجاع امور به کارشناسان از هیاهوهای غوغاسالارانه فاصله گرفته و مشابه تجربه دیگر کشورها اقدام عاجل انجام دهد. اولین قدم این است که ایمان بیابوریم این مصرف لیجام‌گسیخته و غیربهینه دیگر قابلیت ادامه ندارد.

منابع: ترازنامه انرژی کل کشور، کتاب داده‌های انرژی ENERDATA

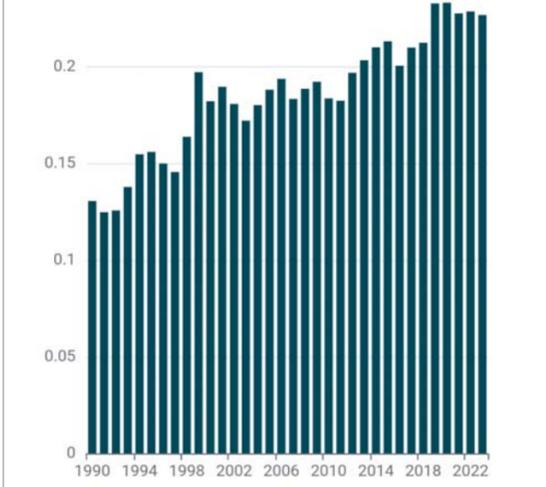
نمودار شماره ۱: مصرف انرژی بر حسب میلیون تن نفت خام معادل در سال ۲۰۲۳

China	4,060
United States	2,172
India	1,135
Russia	838
Japan	391
Brazil	336
Iran	317
Indonesia	298
Canada	297
South Korea	291
Saudi Arabia	279
Germany	246

نمودار شماره ۲

Unit: koe/\$15p	Highest
Iran	0.227
Kuwait	0.22۳
Russia	0.213
Kazakhstan	0.172
Canada	0.164
Taiwan	0.164
South Africa	0.159
Nigeria	0.158
Saudi Arabia	0.155
China	0.147
Uzbekistan	0.143
United Arab Emirates	0.131

نمودار شماره ۳

خبر

حباب خودروهای وارداتی می‌ترکد؟

رئیس هیئت‌مدیره انجمن واردکنندگان خودرو گفت: در خرید کارت ملی برای واردات خودرو این خطر وجود دارد که خریدار نتواند از امتیاز کارت در ازای پولی که پرداخت کرده است، استفاده کند؛ زیرا هنوز نحوه اجرای آیین‌نامه آزادسازی خودروهای وارداتی ابهام دارد و مهم‌ترین ابهام همان نحوه تأمین ارز توسط بانک مرکزی است.

هادی سلیمانی‌ملکان، رئیس هیئت‌مدیره انجمن واردکنندگان خودرو، درباره خرید و فروش کارت‌های ملی برای واردات خودرو گفت: با توجه به اینکه فرایندها و چگونگی اجرای آیین‌نامه واردات خودرو توسط عموم مردم هنوز مشخص نشده و بانک مرکزی نیز روز یکشنبه به‌طور شفاف اعلام کرد هنوز منبع تأمین ارز این خودروها مشخص نیست، تمام خرید و فروش‌های کارت ملی که با هدف واردات خودروهای دست‌دوم در حال انجام است، قانونی نیست و عواقب زیان‌باری برای خریدار کارت ملی خواهد داشت.

وی افزود: این احتمال برای خریدار وجود دارد که نتواند از امتیاز کارت ملی در ازای پولسی که پرداخت کرده است، استفاده کند؛ زیرا هنوز نحوه اجرای آیین‌نامه آزادسازی خودروهای وارداتی شفاف نیست و ابهامات فراوانی دارد و مهم‌ترین ابهام همان نحوه تأمین ارز توسط بانک مرکزی است.

رئیس هیئت‌مدیره انجمن واردکنندگان خودرو تصریح کرد: تداوم واردات خودروهای نو حباب قیمتی را که اکنون برقرار است، از بین خواهد برد. وی در ادامه به رکود حاکم بر بازار خودرو اشاره کرد و دراین‌باره گفت: بخشی از رکود کنونی برآمده از آن است که مردم انتظار دارند خودروهای بیشتر و ارزان‌تری در بازار عرضه شود، اما تحقق این انتظار و عرضه خودروهای وارداتی بیشتر به میزان ارزی بستگی دارد که به این امر اختصاص داده می‌شود و در صورتی که ارز تأمین شود، عرضه و تقاضا توازن پیدا خواهند کرد. سلیمانی یادآور شد: ۱۷ دوره وارداتی که تاکنون صورت گرفت، در ایجاد توازن بازار تأثیرگذار بوده است. این خودروهای وارداتی در روزهای نخست حباب‌های میلیاردی داشتند، اما الا ن کار به جایی کشیده که قیمت برخی از این خودروها در بازار با قیمت شرکت واردکننده برابری می‌کند. اینها نشانگر آن است که به توازن عرضه و تقاضا نزدیک می‌شویم و با نزدیک شدن قیمت خودروهای وارداتی به خودروهای تولید داخلی و خودروهای مونتاژی، این خودروها، بازار دیگر خودروهای کشور را نیز از خود متاثر می‌کنند.

جدول ۴۸۳۱ طرح: بیژن گورانی

			۸		۱
		۲	۹		
۳					۵ ۷
				۸	۷ ۹
	۲			۱	۳ ۷
		۴	۲		۳
				۶	۸ ۴
		۳	۲	۵	۶

سودوکو سخت ۳۸۲۷

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودوکو ساده ۳۸۲۷

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد سرگرمی می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

حل سودوکو ۳۸۲۶

۸	۵	۱	۶	۳	۱	۴	۲	۷
۶	۱	۲	۷	۸	۳	۹	۵	۳
۴	۷	۹	۱	۲	۶	۱	۳	۱
۲	۶	۵	۸	۴	۷	۳	۱	۳
۳	۴	۱	۲	۷	۵	۸	۹	۶
۹	۸	۷	۱	۶	۳	۵	۴	۲
۷	۹	۴	۳	۱	۶	۲	۸	۵
۵	۳	۸	۴	۲	۷	۱	۶	۹
۱	۲	۶	۹	۵	۸	۳	۷	۴
۹	۷	۴	۵	۲	۱	۳	۸	۶
۶	۴	۵	۸	۹	۱	۷	۱	۳
۸	۷	۱	۴	۳	۶	۹	۵	۷
۳	۹	۱	۴	۲	۵	۶	۱	۳
۵	۱	۴	۶	۸	۳	۷	۹	۱
۲	۶	۷	۱	۵	۹	۸	۳	۴
۱	۸	۳	۶	۴	۲	۹	۵	۱
۷	۵	۶	۹	۷	۸	۳	۱	۲

حل جدول ۴۸۳۰

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱
۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲	۱	۲
۳	۲	۱	۳	۲	۱	۳	۲	۱	۳	۲	۱	۳	۲	۱
۴	۳	۲	۴	۳	۲	۴	۳	۲	۴	۳	۲	۴	۳	۲
۵	۴	۳	۵	۴	۳	۵	۴	۳	۵	۴	۳	۵	۴	۳
۶	۵	۴	۶	۵	۴	۶	۵	۴	۶	۵	۴	۶	۵	۴
۷	۶	۵	۷	۶	۵	۷	۶	۵	۷	۶	۵	۷	۶	۵
۸	۷	۶	۸	۷	۶	۸	۷	۶	۸	۷	۶	۸	۷	۶
۹	۸	۷	۹	۸	۷	۹	۸	۷	۹	۸	۷	۹	۸	۷
۱۰	۹	۸	۱۰	۹	۸	۱۰	۹	۸	۱۰	۹	۸	۱۰	۹	۸
۱۱	۱۰	۹	۱۱	۱۰	۹	۱۱	۱۰	۹	۱۱	۱۰	۹	۱۱	۱۰	۹
۱۲	۱۱	۱۰	۱۲	۱۱	۱۰	۱۲	۱۱	۱۰	۱۲	۱۱	۱۰	۱۲	۱۱	۱۰
۱۳	۱۲	۱۱	۱۳	۱۲	۱۱	۱۳	۱۲	۱۱	۱۳	۱۲	۱۱	۱۳	۱۲	۱۱
۱۴	۱۳	۱۲	۱۴	۱۳	۱۲	۱۴	۱۳	۱۲	۱۴	۱۳	۱۲	۱۴	۱۳	۱۲
۱۵	۱۴	۱۳	۱۵	۱۴	۱۳	۱۵	۱۴	۱۳	۱۵	۱۴	۱۳	۱۵	۱۴	۱۳